

מתיקת הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הרבי
הקדוש רבי אהרן יחיאל
הושפטיין מקוזניץ זצוק"ל בנו
של הרבי הקדוש רבי ירחמיאל
משה מקוזניץ זצוק"ל נסתלק ג'
תשרי (תש"ג)**

כה סיפר כ"ק מרן הרבי הקדוש בעל הברכת משה מלעלוב זצוק"ל: אחד מאדמור"י פולין סיפר לי, שפעם הזדמן ביחד עם רבינו הקדוש מקוזניץ זצוק"ל, באחד ממרחצאות המרפא בגרמניה. ויהי בחצות הלילה הקצתי לפתע משנתי לקול דפיקות עזות שנשמעו על דלת חדר. כשניגשתי לפתוח, נדהמתי לגלות את רבינו מקוזניץ עומד בפתח, ושואל אותי בתמימות, אולי אני רוצה להעביר עמו ביחד את הלילה הארוכה... סירבתי והתחמקתי במענה, שאני עייף מסדר היום המייגע שנצטוו בו בפקודת הרופאים.

חרזתי לעלות על יצועי ותיכף שקעתי בשינה עמוקה, אולם לא חלף זמן רב ושוב התעוררתי לקול נקישות עזות בדלת. היה זה שוב רבינו מקוזניץ שעמד בפתח, והציע שוב לפני את משאלותיו הקדומות. לא הבנתי מה זה יכול להיות, והתנצלתי שוב בפניו, שאני עייף מאד מיגיעת היום העמוס. כשמוע זאת רבינו מקוזניץ, אמר בלחש כמדבר אל עצמו, אם כך הוא הדבר שלא נוכל להעביר ביחד את הלילה, אזי ניגש ונתפלל ערבית.

באותו רגע נלפתי בבעתה, ובשרי נעשה חידודין חידודין, לפתע מזכרתי שטרם התפללתי תפילת ערבית. רק עתה נתחוויר לי פתאום, מדוע כה טרח רבינו מקוזניץ להקציני משנתי פעמיים. והתפעלתי עמוקות לראות גדול טוהר מידותי, שלא רצה להעליבני על מה שנשכח ממני דבר כזה. ואדרבה, במקום זה הוא העליב את עצמו פעמיים, כאילו הוא סתם רוצה להעביר את הלילה על דא ועל הא, ולשם כך הוא מקיץ אותי באמצע הלילה... בוא וראה גדול מעלות ומפעלות הצדיקים.

הנאשם החמור יצא זכאי לגמרי במשפט בזכות קבלה אחת

כולם נדרכים, הנשימה נעצרת. ואז, מכריז השופט בקול ציני ופסקני: "הנאשם זכאי".

הנאשם כמעט התעלף, הוא לא היה מסוגל לעכל את הבשורה הטובה. איך יתכן זאת, לא כלא, לא קנס כספי, כלום, 'זכאי', ממש כלשון הרבי הקדוש מסקולען, 'זכאי'. איך זה יכול להיות. איך שייך שטוהר בחומרים האסורים שנתפס על חם על ידי השוטרים עצמם, זוכה כליל.

לאחר זמן התברר גדול הנס. העורך דין "המתחיל", הוא נכד של השופט... הסבא לימד אותו לאחרונה את מלאכת המשפט, והוא רצה כעת להוכיח לכולם, שנכדו הוא עורך דין מוצלח, עד שאפילו בתיק מסובך כל כך, הוא מצליח להוציא את הנאשם 'זכאי' לגמרי. אכן לא היה שום סיבה מוצדקת לזכות את הנאשם, אך מה לא עושים למען הנכד...

פלאי פלאים. קבלה אחת ויחידה קיבל היהודי על עצמו, 'הנחת תפילין בכל יום', ובזכות שהוא קיים את זה בשלימות, הוא זכה לפעול בזה ישועה מפתיעה כל כך.

סיפור מרטיט זה הוא חיזוק גדול מאד לכולנו לקראת יום הדין והמשפט, ראש השנה. הקב"ה שהוא השופט כל הארץ, אינו רק 'סבא' שלנו, השופט הוא 'אבא' שלנו, **בנים אתם לה' אלוקים** (דברים יד, א). 'אבינו שבשמים' בודאי רוצה להראות לכל העולם כולו ולכל המקטרגים והמסטינים, שאהבת הבנים מנצח במשפט, ולכן כל בניו אהובי יוצאים 'זכאים' בדין. הדבר מובן מאליו שאין 'סליחה ומחילה' בלי 'חרטה'. ולכן מן הראוי לנו לעשות כאותו יהודי, לקבל על עצמינו קבלות טובות ולעמוד בהם, ובכך להוכיח שאנו מתחרטים על העבר ומקבלים לחזור בתשובה באמת וברצינות, ובודאי מזה בס"ד ש'אבינו שבשמים' יוציא לאור משפטינו.

המשנה בדף היומי שלנו (חולין קלה): **'שילוח הקן**

נוהג בארץ ובחוצה לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית. זוהר הקדוש (תיקרא' כג). מבואר טעם מצוות שילוח הקן, כדי שלאחר שיקיימו 'שילח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך' (דברים כב, ז), תצטער האם עד מאד, ותפרח ממקום למקום לבקש ולחפש את בניה. ועל ידי כך יתגלגל רחמי הקב"ה על בניו שבגלות, שכביכול צריכים לחפש אחריהם ולהוציאם מן הגלות.

וכיוצא בזה מצינו (ר"ה לז): 'שחז"ל למדו מנין התקיעות שופר מהפסוק (שופטים ה, כח) 'ותייבב אם סיסרא' אמו של סיסרא הייתה בוכה ומייללת על בנה 'סיסרא' אחרי שהוא נהרג, למה הוא עדיין לא חזר הביתה. ומבארים הספרים הקדושים, שבדוקא לומדים חז"ל התקיעות שופר מפסוק זה, כדי שזה יעורר כביכול שהשיכנה הקדושה תבכה על בניה בגלות, למה הם עדיין לא זוכים לחזור מן הגלות, וכעין מה שמבואר זוהר הקדוש בטעם מצוות שילוח הקן.

ועל פי זה יובן הטעם שאין תוקעים בשופר כשראש השנה חל בשבת [כמו בשנה זו]. דהנה יש פוסקים הסוברים שאין לעשות שילוח הקן בשבת, ומבאר מרן בעל שבת הלוי זצוק"ל (ש"ת' שבת הלוי חלק א סימן לב) טעם הדבר, כי מבואר זוהר הקדוש (שם), שבשבת אין צורך כביכול לעורר רחמים על ישראל על ידי בכיית האם על בניה, כי בשבת הקב"ה בעצמו מלמד זכות על ישראל.

ועל דרך זה גם אין צורך בשבת לתקוע בשופר ולעורר הבכיה של אמו של סיסרא על בנה, כי בשבת קודש 'אבינו שבשמים' בעצמו מלמד זכות על בניו אהובי - כלל ישראל, שכולם יזכו לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים. לאתור לחיים טובים ולשלום.

לקבל על עצמינו קבלות טובות

ביאור נפלא למה אין תוקעים שופר בראש השנה שחל בשבת

סיפור מזעזע קרה ביהודי 'תינוק שנשבה' מארה"ב, שלא עלינו החליט להתחיל לסחור בחומרים אסורים. ביום בהיר אחד דפקו שני שוטרים סמויים בביתו, והוציאו מכיסם סכום עצום וביקשו לקנות כמות גדולה מזה. היהודי שלא חשד במאומה, הביא להם מיד כל מבוקשם. תיכף הוציאו השוטרים אציקים, ולקחו אותו לבית כלא.

בהמשך כשהוא שוחר עד יום המשפט, החליט היהודי האומלל לקחת את העורך דין המובחר ביותר בארה"ב, בתקווה שיוכל לזכותו אפילו במשפט מסובך כזה. אמנם כאשר שמע העורך דין את הפרשיה המסובכת, אמר מיד לנאשם: דבר אחד בלבד אני יכול לעשות עבורך, אני ניסה לפעול בכל הדרכים, שהעונש יעמוד "רק" על עשרים וחמש שנים בכלא...

היהודי המסכן לא ידע את נפשו מרוב צער ויגון. בצר לו יצא למסעדה הקרובה. שם במסעדה היה יהודי זקן, אשר ראה והבחין מיד, שהאיש שנכנס עתה למסעדה, נראה מאד מבוהל ומפוחד. יהודי יקר, מה קרה לך - שאל אותו. סיפר לו היהודי בקצרה כל הצרה הצרורה שנחתה עליו.

היהודי הזקן נאנח מאד והצטער בצערו, ואמר לו: אכן מצבך קשה מאד, מסיפור כזה בלתי אפשרי לצאת בקלות, אך יש לי עצה טובה עבורך, והוא, לפנות לצדיק הדור, לבקש ממנו ברכה. היהודי החליט, שאין לו מה להפסיד. ואכן בעצת היהודי הזקן, הוא נכנס בקודש פנימה אצל הרבי הקדוש מרן בעל ה"נעום אליעזר" מסקולען זצוק"ל.

היהודי הזקן סיפר לרבי את כל צרת האיש. הרבי שמע והאזין, הביט על האיש שכאמור היה תינוק שנשבה, ולאחר כמה שניות קבע ואמר: "אם תבטיח לי להתחיל להניח תפילין בכל יום, אני מבטיח לך, שתיציל מהמשפט, ותצא זכאי".

היהודי לא היה יכול להאמין, זה הרי ממש הפוך מהמציאות, לצאת "זכאי" ממשפט סבך כזה. כמה דקות נלחם עם עצמו, להבטיח או לא. עד שבהתרגשות גדולה אמר: "אני מבטיח להתחיל להניח תפילין כל יום". שמחה גדולה התפשטה על פניו הקדושים של הרבי, והבטיח לו, שזכות הזאת אכן יצא "זכאי" לגמרי מכל המשפט. היהודי הזקן דאג לו מיד תפילין כשרות ומהדרות, ולימדו לו כל ההלכות, ואכן מאותו יום ואילך התחיל האיש להניח תפילין כל יום ויום.

כאשר הגיע יום המשפט, נפחד הנאשם לראות, שהעורך דין המומחה ביותר בארה"ב, שכבר קיבל ממנו סכומי עתק לבוא למשפטו, פשוט לא הגיע, ואף הודיע על כך מראש לבית משפט שלא יוכל להגיע, וישלח במקומו את אחד מעובדיו, שהוא עורך דין שהתחיל לאחרונה לעבוד במשרדו. העורך דין ידע טוב טוב, שהמקסימום שאפשר להשיג במשפט קשה כזה הוא, להיות בכלא "רק" עשרים וחמש שנים, ולכן חשב, שדבר קטן כזה יוכל גם התלמיד "המתחיל" לבקש ולסדר.

הנתבע הושב על ספסל הנאשמים כשכל כולו רועד, במקום העורך דין הטוב ביותר שהוא הזמין, פשוט עשו ממנו ליצנות. והעמידו לו עורך דין החלש ביותר מכל העולם. בקיצור, המצב נואש ומחריר עד לאין ערוך.

השופט דופק עם הסדן והמשפט מתחיל: שני השוטרים ממשטרת ניו יארק מספרים את כל מה שהיה, כל מה שעניניהם ראו. והם ביקשו מכבוד השופט להחמיר עד מאד בעונש הנאשם. מיד ניצב העורך דין "המתחיל" על רגליו, והחל טוען עם השופט דקות ארוכות, זה אומר בעד זה אומר נגד, כך זמן רב.

לאחר כשעה הסתיים הדיון, והשופט מתחיל להקריא את פסק הדין.

בשבת קודש פרשת דברים שבת חזון, בורא עולם הפנה אותי להיות בבית חולים הדסה עין כרם. לפני כמה שנים שמתי לעצמי מנהג, כשאני נוסע לשבת קודש, לקחת איתי את הספר הקדוש "דבר חיים", ממרן הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, גם כשמירה בדרכים, וגם לזכות ללמוד בשבת קודש בספר. בשבת קודש כשלמדתי בספר הקדוש ומצאתי את הקטע הנורא, נזכרתי כמה ווארט הזה של הרבי הקדוש חיזק יהודים בכל העולם. הפסוק בסוף פרשת דברים (ג, כא), **וְאֵת יְהוֹשֻעַ צִנְיָתִי בָּעֵת הַהִיא לְאֹמֶר עֵינֶיךָ הָרְאִיתָ**, כותב על זה הרבי הקדוש הדבר חיים וכן לשון קדשו: **"רמז הַתְּנוּבָה בְּדֶרֶךְ בְּרָכָה וְהַבְטָחָה לְיִשְׂרָאֵל, 'הוֹשֻעַ' מִלְשׁוֹן 'יְשׁוּעָה', וְאֵת יְהוֹשֻעַ צִנְיָתִי, הַקֵּב"ה כְּבִיכּוֹל מִצְוָה אֶת הַיְשׁוּעָה בְּעֵת הַהִיא, אֲשֶׁר בְּכָל עֵת שְׂאִי הַיְהוּדִי יִצְטָרֵךְ לְיְשׁוּעָה, 'לְאֹמֶר' וְיִתְפַּלֵּל וְיֹאמַר בְּקִשְׁתּוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁת לְהוֹשִׁיעַ מִצְרָתוֹ, 'עֵינֶיךָ הָרְאִיתָ, מִיָּד תִּהְיֶה הַיְשׁוּעָה מִזְמַנָּתָ לּוֹ, וְתִהְיֶה נְרָאִית עֵין בְּעֵינִי".** עד כאן לשונו הקדוש.

אחרי הלימוד בספר, כשלמדתי חומש רש"י, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. הפסוק בפרשת דברים (א, לח), **'הוֹשֻעַ בֶּן נֹחַ הָעֶמֶד לִפְנֵי הוֹשֵׁה יְבֵא שְׁמָה אֹתוֹ חֶזֶק. אֹתוֹ חֶזֶק**, כשיהודי צריך לחיזוק בעת צרתו לא עלינו, החיזוק עבורו הוא, **'הוֹשֻעַ בֶּן נֹחַ הָעֶמֶד לִפְנֵי הוֹשֵׁה יְבֵא שְׁמָה אֹתוֹ חֶזֶק**, אחרי שרק תתפלל לפני הקב"ה, מיד תזכה לראות בעיניך את הישועה העומדת מוכן עבורך.

לאחר מכן בשבת במנחה, כאשר קראו את הפסוק בפרשת ואתחנן (דברים ג, כח), **וְצִוּ אֶת יְהוֹשֻעַ וְחֶזְקֵהוּ וְאֶמְצָהוּ**, חשבתי בסייעתא דשמיא, שגם כאן מרמז ענין זה, **וְחֶזְקֵהוּ וְאֶמְצָהוּ**, כשאדם נצרך לחיזוק גדול וישועה גדולה, יש לו לעשות דבר אחד, להתפלל להקב"ה, ומיד – **וְצִוּ אֶת יְהוֹשֻעַ**, הקב"ה **'מְצוּה' עָבְרוּ אֶת הַיְשׁוּעָה** שיזכה לראותו תיכף ומיד בעיניו, אמן.

דברי אלקים חיים

מאביהם של ישראל עמוד צלותהון דישראל מרן הרבי הקדוש בעל הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל

ביאור נפלא איך מועילים כל שנה מחדש הקבלות טובות שכלל ישראל מקבלים עליהם ביום הדין בראש השנה

הצופה לרשע וחפץ בהצדקו (מוסף לימים הנוראים וכל מאמינים). נראה לבאר הכוונה בעזה"י, דהנה דרך העולם אשר בכל שנה כשבאים הימים האלו, מתוודה כל גבר חי על חטאיו ומקבל על עצמו שלא ישוב עוד לכסלה, ומבקש מהש"ת שיקבל תשובתו ברחמים, ויאמינהו שמכאן ולהבא באמת יפרוש מדרכיו וממעלליו הרעים, ועל סמך זה יכתבוהו בספר החיים. וכה יעשו שנה בשנה לעת תקופת השנה.

אמנם בפועל תיתכן מציאות שלאחר עבור הימים הקדושים, חוזרים לשיגרת החיים כמו לפני הימים הנוראים מבלי שום שינוי, על אף אותן קבלות טובות שקיבלו על עצמם לפני כן. אמנם לעומת זאת דרך העולם היא, שאם יבקש אדם מחברו שילווחו מעות באמונה על דיברתו שיפרע לו חובו, אם אכן כה יעשה לפרוע החוב, לאדם נאמן ייחשב ויהיו מלווים לו גם להבא, אך אם לא יעמוד בדיבורו פעם ופעמיים יפסיד חזקת נאמנותו בעיני בני אדם ושוב לא ילווה עוד על סמך דיבורו.

ואם כן באילו פנים ניקום קמיה מלכא ביומא דדינא לבקש מלפניו שיאמין לנו במה שאנו מקבלים על עצמינו שנשפר את דרכינו, והלא גם לפני שנה ושנתיים הבטחנו. וידע כל איניש בנפשיה אם אכן עמד בדיבורו אם לאו, ואם כן באיזה תקווה יכולים עוד להיאחז.

אבל העצה לזה היא, שיתבונן האדם בעצמו היטב קודם גישתו בתפילות ובתחנונים של הימים הקדושים, ויפשפש וימשמש בנגעי נפשו, ויכיר באמת בפחיתותו ושפלות מצבו, ומתוך הכרה זו יגש אל הש"ת כביכול להתוודות על חסרונותיו ולקבל על עצמו מכאן ולהבא להיטיב את מעשיו. כי באופן זה שיהיה מכיר בעצמו עד כמה השחית ופגם בנפשו ונתרחק מאור פני מלך חיים, והריהו כלי ריק מכל זכות וחסר התלהבות דקדושה לעסק התורה וליראת שמים טהורה, יש מקום לקוות שישתדל באמת לתקן וליישר את אורחותיו כאשר קיבל על עצמו.

והש"ת שהוא היודע מחשבות ובוהן לבבות יראה, שהאף אמנם שגם בעבר קיבל על עצמו ואף על פי כן לא עמד בדיבורו, אמנם עכשיו קבלתו איתנה וחזקה יותר, ובוודאי יעמוד בדיבורו, שהרי התבונן עתה והכיר בחסרונותיו באמת, ואם כן יש לקוות שלא ישוב לכסלה עוד. וכאשר מסופר על **הרה"ק הרבי ר' זינא מאניפולי זיע"א** שהיה מתוודה בכל לילה טרם עלותו על יצועו ואומר, **"ריבוננו של עולם, אף שכבר אתמול הבטחתי להיטיב את דרכי, ובעוה"ר לא עמדתי בזה, אך עתה הריני מתכוין לכך באמת גמורה"**.

ובזה יבואר **'הצופה לרשע וחפץ בהצדקו'**, שהש"ת הטוב והמיטיב חפץ להצדיק את בריותיו ולמצוא להם זכות, כדי שעל סמך זה יכתבם ויחתמם בספר החיים, ובשביל כך הריהו **'צופה'**, רצ"ל מתבונן **ומצפה** כביכול שהרשע דאתמול יכיר ברשעו בהכרה אמיתית וברורה, כדי שמתוך כך יקבל עליו באמת להשלים ולתקן חסרונותיו, וע"כ יוכל הש"ת להצדיקו במשפט.

וזהו שאמרו רז"ל (ראש השנה ט"ז). **"בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון"**, כלומר שכל אחד ואחד עובר לבדו (כמבואר בגמרא שם י"ח. ורש"י). כי כאשר הש"ת רואה כביכול שכל אחד בפני עצמו מקבל על עצמו ולחוסף ולשפר בתורה וביראת שמים בכלליות ובפרטיות, אז בוודאי יש לקוות שכל אחד אכן יעמוד בקבלותיו הטובות מבלי לשנות, ואז יוצא דבר מלכות מלפניו שכל הבקשות שיבקש האדם הזה יתקבלו ויתמלאו. אבל העיקר הוא שכל אחד יפשפש במעשיו ויכיר בחסרונותיו מבלי לרמות את עצמו ואת אחרים, ויהיה דורש ומבקש בכל לב ובכל נפש להתעלות ולהתרומם ממצבו אשר הוא שם.

ועל זה הדרך תובן כוונת המדרש (ויק"ר כ"ט, ד) **"אשרי העם יודעי תרועה"** (תהילים פ"ט, ט"ז), וכי אין אומות העולם יודעים להריע, כמה קרנות יש להן וכו'. אלא שהם (ישראל) מכירין לפתות את בוראם בתרועה וכו'. כלומר שיש בהם את החכמה והדעת לומר את הדיבורים הנכונים ובאופן הנכון, אשר בזה הם מפייסים את הש"ת כביכול.

והיינו כדאמרן, שקודם כל צריך האדם להכיר את המציאות אשר בה הוא נתון, ולזכור מה עלה בגורל הבטחותיו וקבלותיו הקודמות, וכל כיוצא בזה דברים נוקבים ויורדים עד השיתין שבנפש אשר על ידם נשבר לבו בקרבו לשברי שברים, וממילא הבטחתו וקבלתו שמקבל על עצמו עתה, הן אמיתיות בוודאי בלי שום סיג ופגם של רמאות והולכת שולל ח"ו. ובה הקב"ה מתפייס לו באמת ומקבל את הבטחתו בלי עוררין, ודן אותו כמי שכבר קיים את כל הבטחותיו וקבלותיו. וכלפי זה אמרו רז"ל (שבת ק"ז): **"תקיעת שופר וכו' חכמה ואינה מלאכה"**, רצ"ל שהעיקר בזה אינה המלאכה החיצונית של תקיעת השופר בפועל או אמירת הוידוי בפה, אלא העיקר היא החכמה הפנימית, לדעת איך לפייס את בוראם מתוך הקבלה האמיתית שבלב פנימה. וכדבר האמור (תהילים י"ט, ט"ו), **"יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך"**, רצ"ל ש'אמרי פי' יעלו בקנה אחד עם 'הגיון לבי', ואז שניהם יחד יבואו לפניך לנחת רוח. וחכמה זו יש רק לישראל קדושים, ולא לאומות העולם.

יעזור הש"ת שכל התפילות של כלל ישראל, ושלנו בתוכם, יתקבלו לרצון לפני הקב"ה, ונהיה נענים על כל בקשותינו במידה טובה מרובה, והש"ת יכתוב את כולנו בכתיבה וחתומה טובה לאלתר לחיים ארוכים טובים לשמחה ולשלום, ונתברך בברכת שמים מעל. וכל התקיעות והתרועות של כלל ישראל יתחברו כאחד, לעורר במהרה ובזמן קריב את התקיעה הגדולה של משיח צדקנו, ונזכה בחיים חיותינו לחזות בבנין בית מקדשנו ותפארתנו בב"א.

ישר כח למכון "דבר חיים" מתוך הספר "באר יעקב" דברים מועדים